

El context de la custòdia del territori a les Illes Balears

14 de maig de 2020, Macu Ferriz
Taller d'acompanyament i seguiment d'acords
de custòdia del territori

De què xerrarem?

1. Un vol ràpid sobre la custòdia a Balears.
2. Tipologia de les iniciatives de custòdia a Balears.
3. Bones pràctiques a entitats i iniciatives de custòdia.

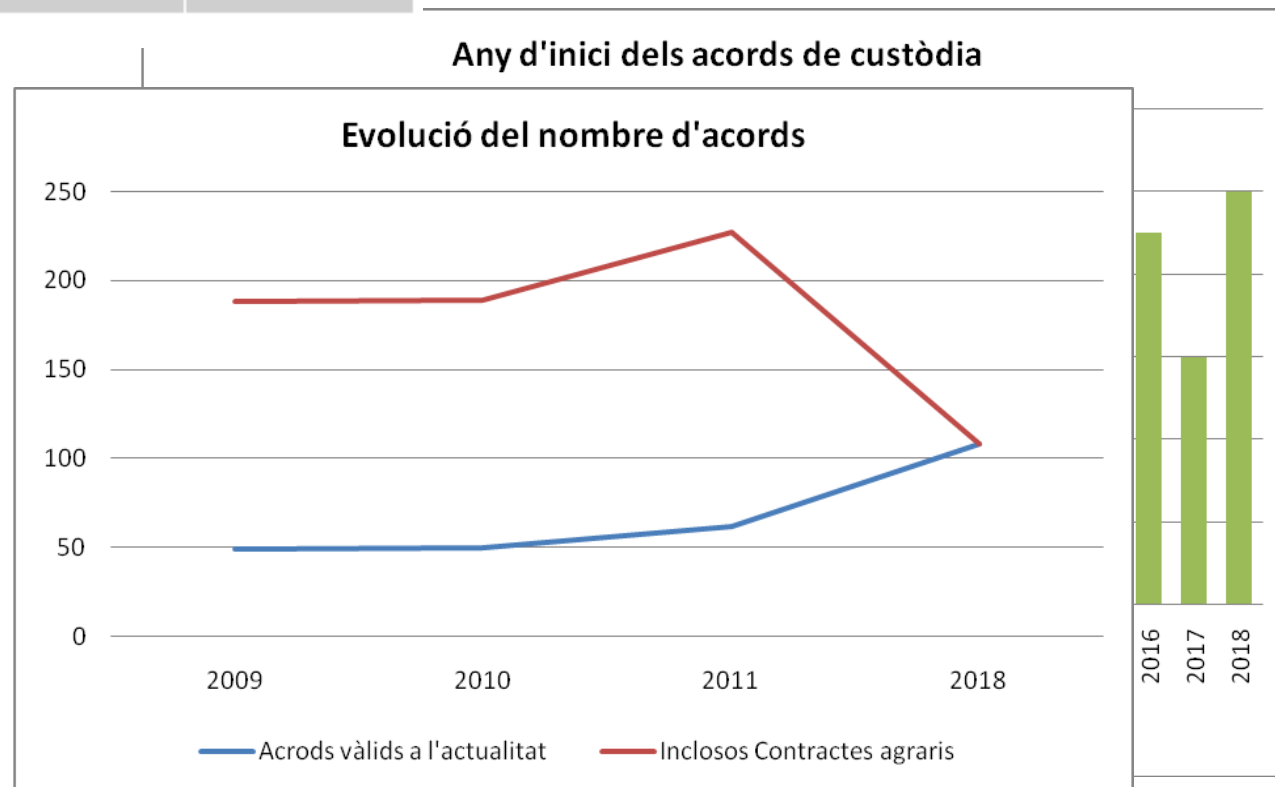
1. Un vol ràpid sobre la custòdia a Balears

Resultats de l'inventari 2018

Superfície total en custòdia (ha)	9.919,59
Nº total d'acords	108
Nº total d'entitats que fomenten la custòdia	19
Nº total d'entitats amb acords de custòdia	13

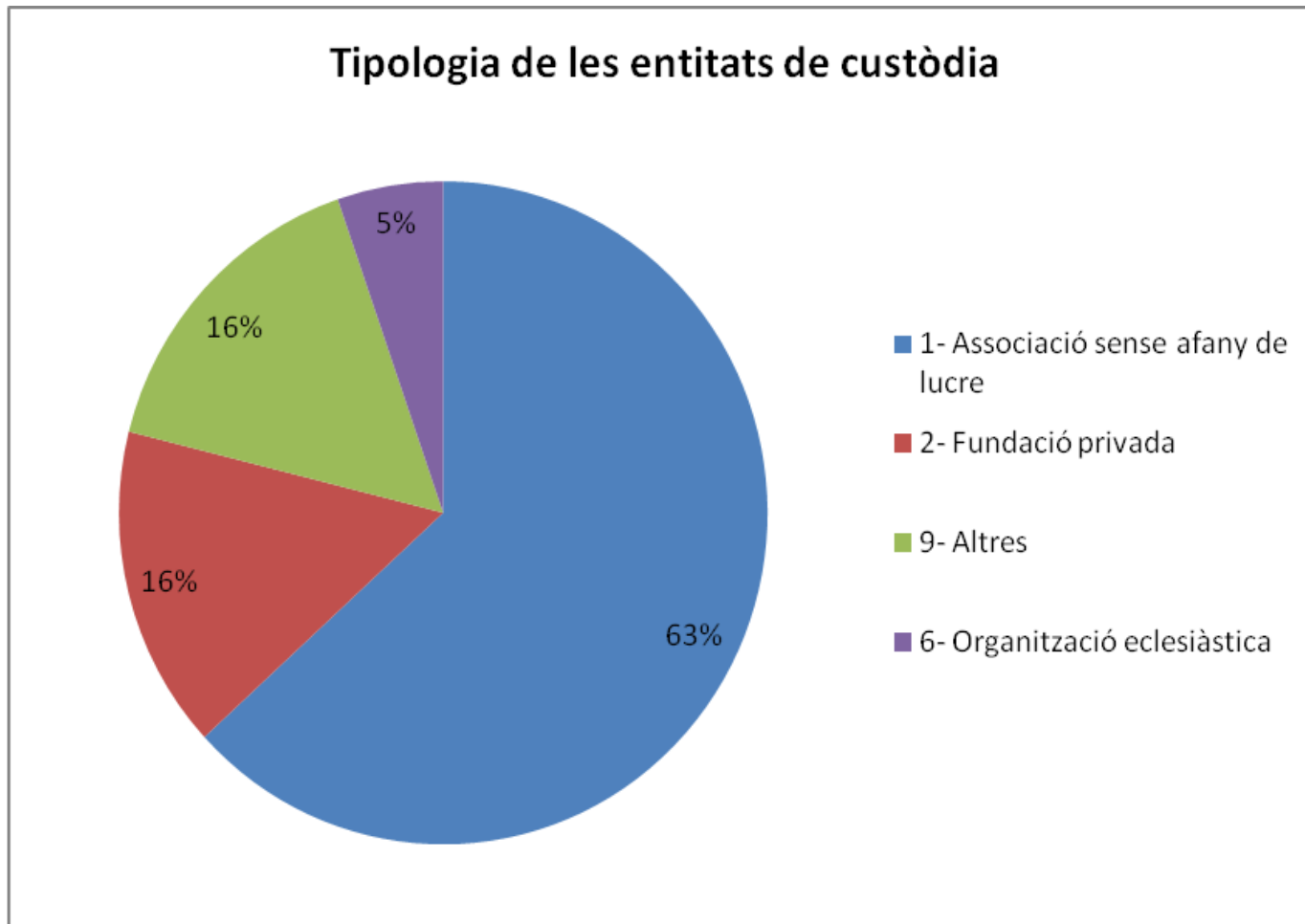
46 acords més i un 70%
més de superfície que a
l'inventari de 2011.

El 2018 ha estat l'any
que més acords de
custòdia s'han
subscrit,
concretament 10.

1. Un vol ràpid sobre la custòdia a balears

De les 13 entitats amb acords, n'hi ha 6 amb 1 acord, 5 entre 2 i 6 acords i dues entitats que es reparteixen la resta: 25 el GOB Menorca i 57 el GOB Mallorca.

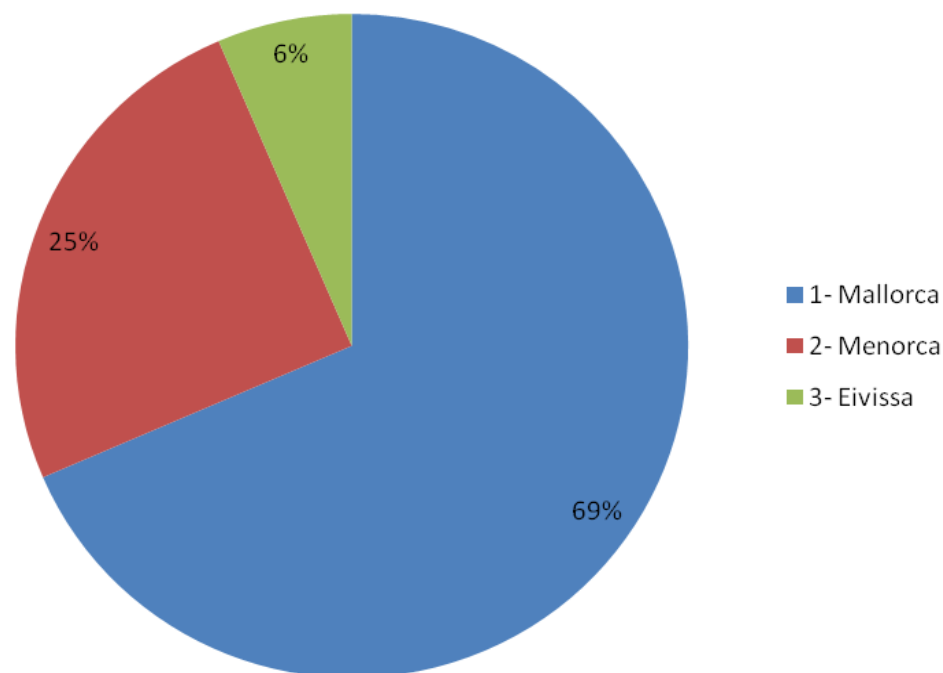

La majoria d'entitats són organitzacions sense afany de lucre (63%). També hi ha fundacions (16%), organitzacions eclesiàstiques (5%) i dins altres (16%), trobem federacions, empreses ambientals, etc.

1. Un vol ràpid sobre la custòdia a balears

	MALLORCA	MENORCA	EIVISSA
ENTITATS	8	3	2
ACORDS	74	27	7
SUPERFÍCIE (ha)	8.097	1.808	13,55
% ha	81,63	18,23	0,14

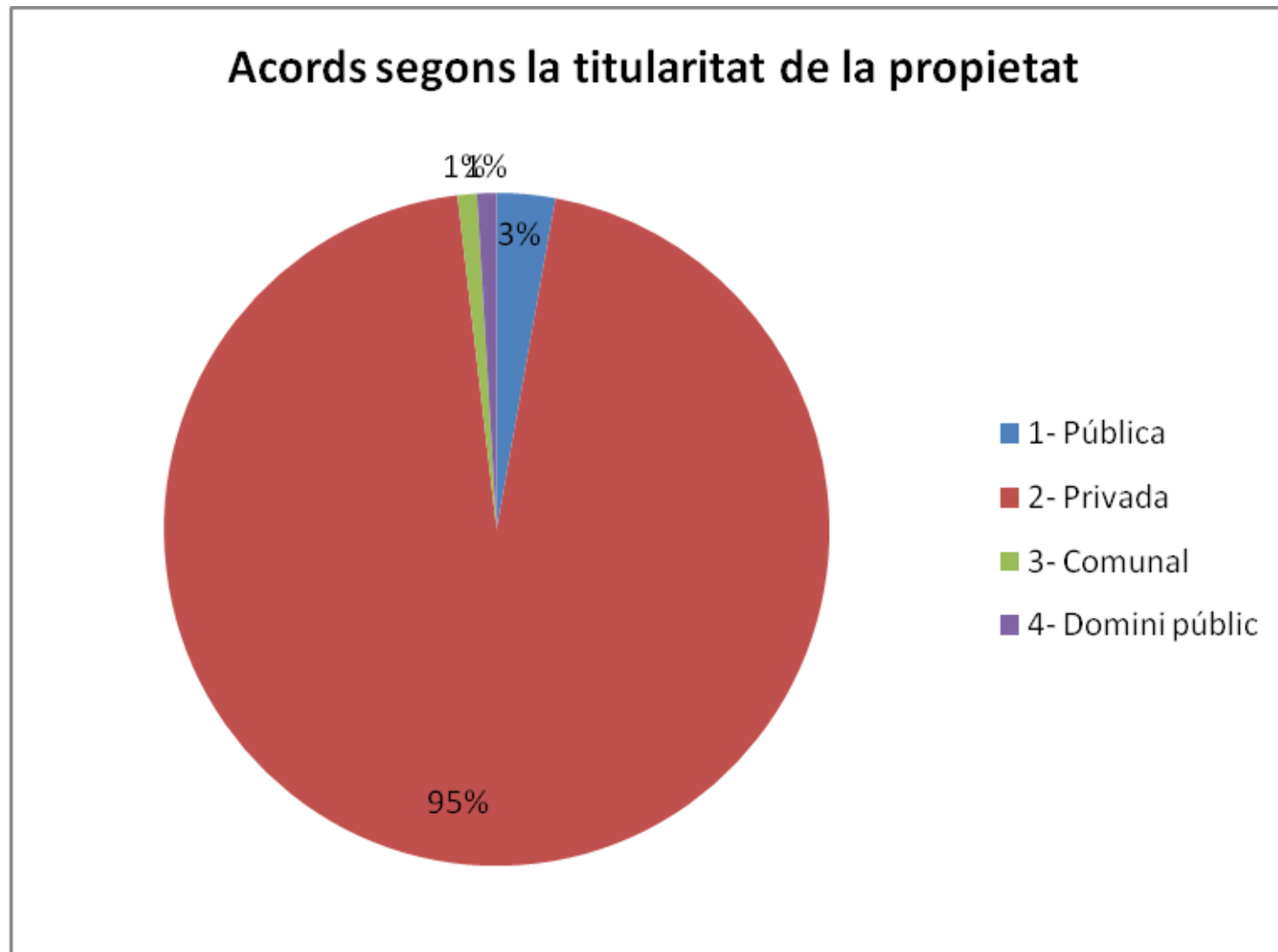
Percentatge d'acords de custòdia per illa

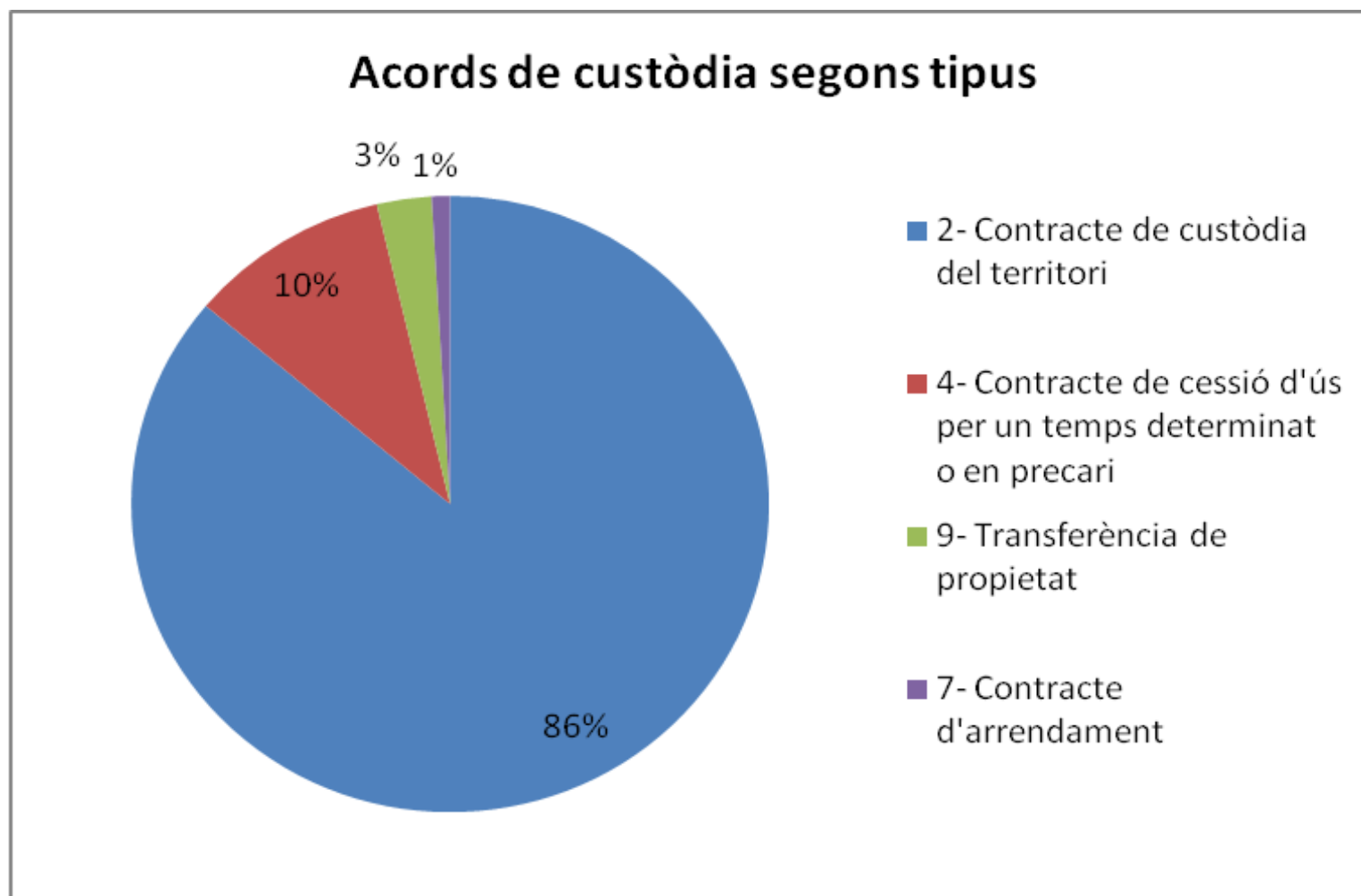
Gran part dels 74 acords de Mallorca es deuen al projecte de Refugis de Fauna del GOB Mallorca a finques privades, mentre que la majoria dels 27 acords de Menorca són part del programa de Finques Agronaturals del GOB Menorca (custòdia agrària). Dels 7 acords d'Eivissa, 6 són del programa de Banc de Terres que duu l'APAEEF.

2. Tipologia de les iniciatives de custòdia

El 95% dels acords són a territori de titularitat privada, un 3% és pública, un 1% de caire comunal i un altre 1% domini públic.

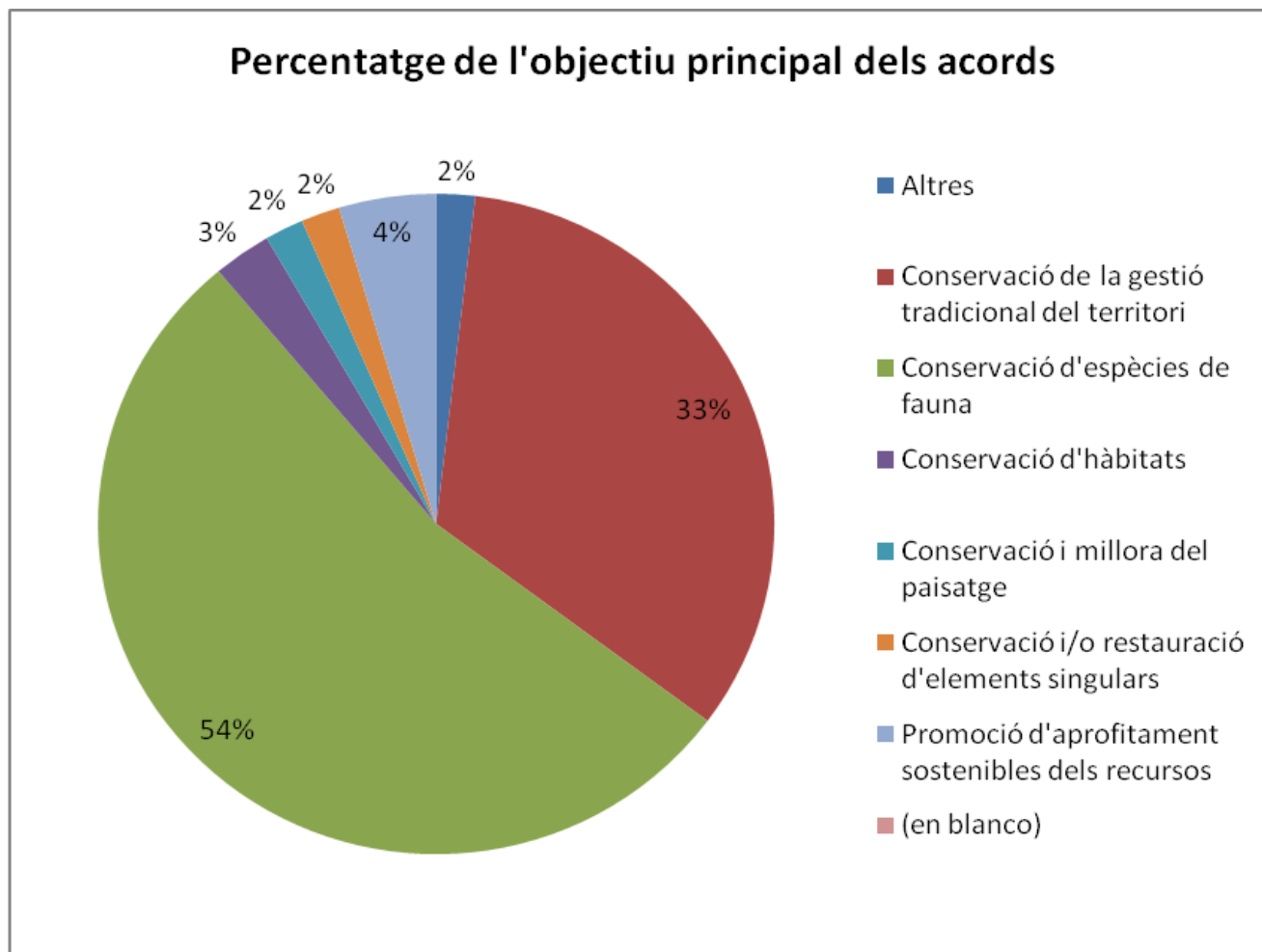

2. Tipologia de les iniciatives de custòdia

El 86% dels acords són un contracte de custodia del territori; el 10% ho són de cessió per un temps o en precari, al 3% hi ha hagut transferència de la propietat i un 1% un contracte d'arrendament.

2. Tipologia de les iniciatives de custòdia

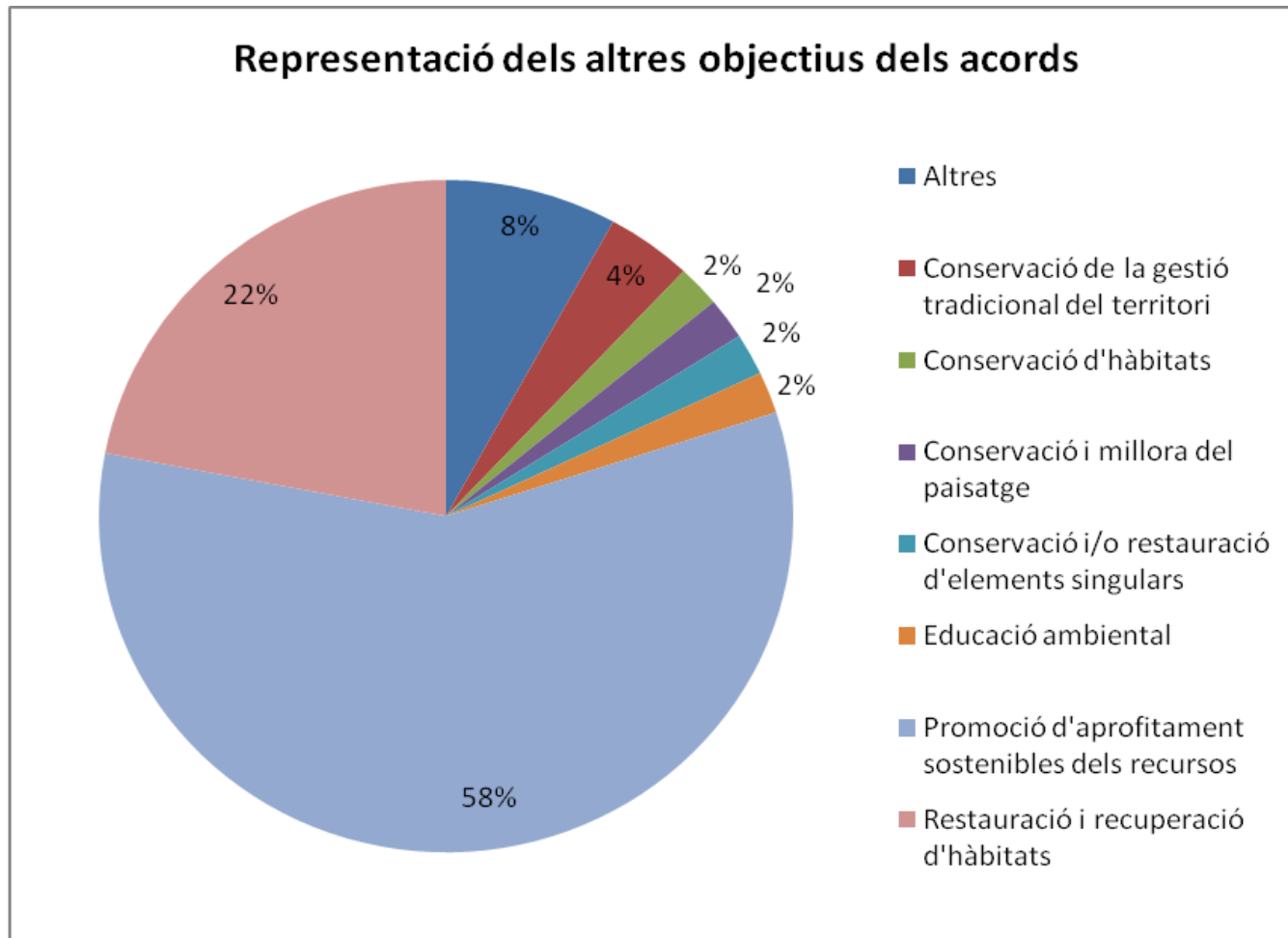

A Mallorca, l'objectiu final més representatiu és la “**Conservació d'espècies de fauna**” amb un 78% dels casos; a Menorca i Eivissa predomina la “**Conservar la gestió tradicional del territori**”, amb un 92% i un 100% respectivament.

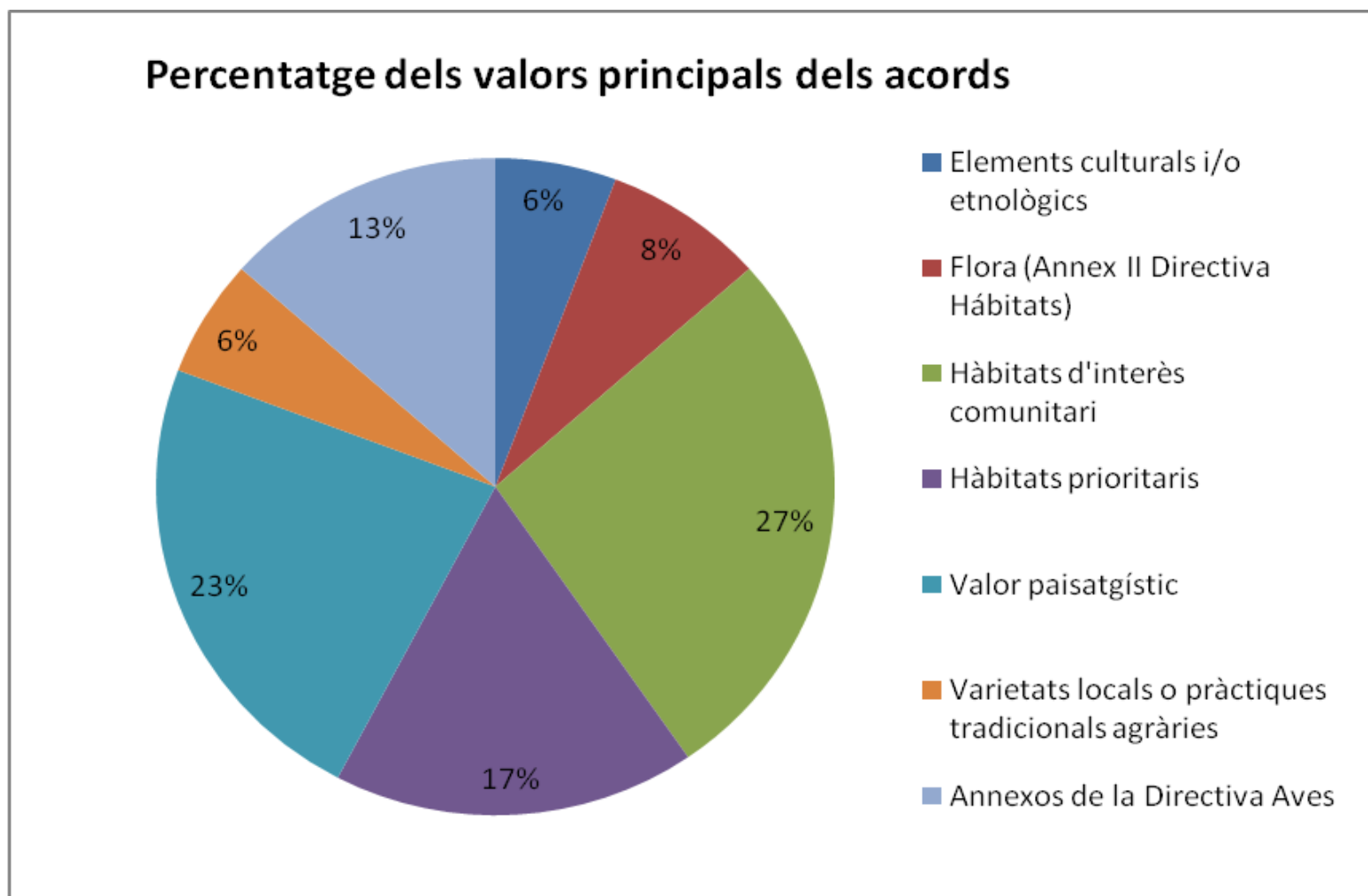

2. Tipologia de les iniciatives de custòdia

A nivell de totes les illes, predomina com a “altres objectius” **l’aprofitament sostenible dels recursos (58%)** i també és important la **restauració i recuperació d’hàbitats (22%)**.

2. Tipologia de les iniciatives de custòdia

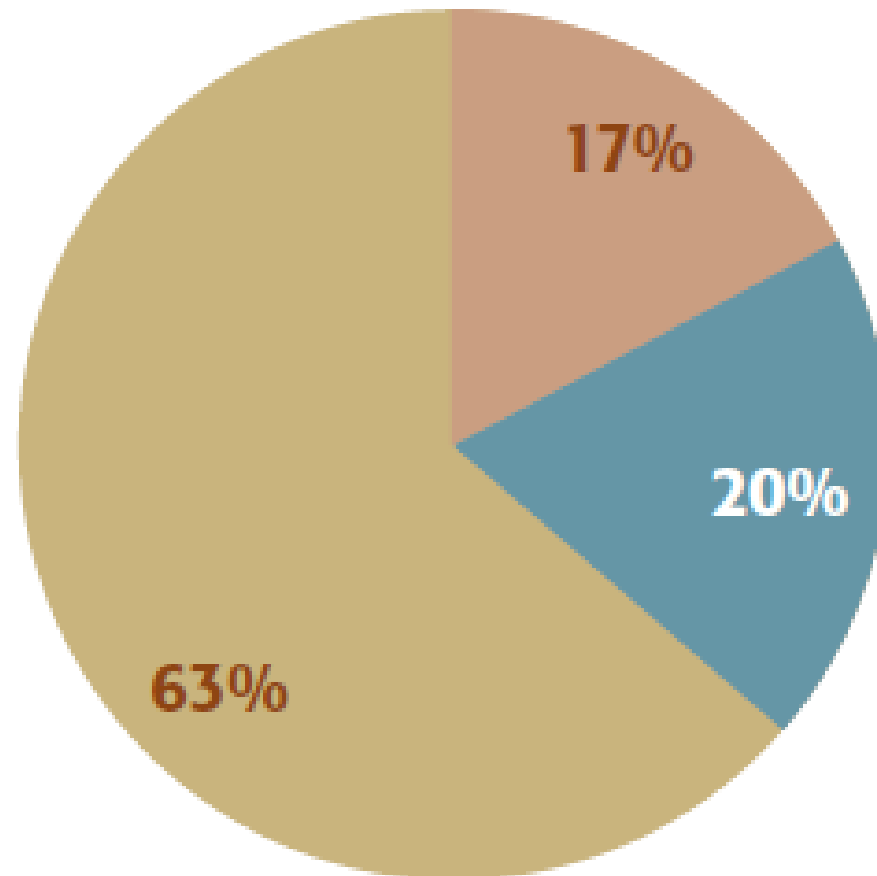

Els valors de conservació més importants són els **hàbitats d'interès comunitari** (44%) (hi destaquen els hàbitats prioritari, 17%) i el **valor paisatgístic** (23%).

2. Tipologia de les iniciatives de custòdia

Percentatge d'acords sota alguna figura de protecció autonòmica

- No
- Si, parcialment
- Si, totalment

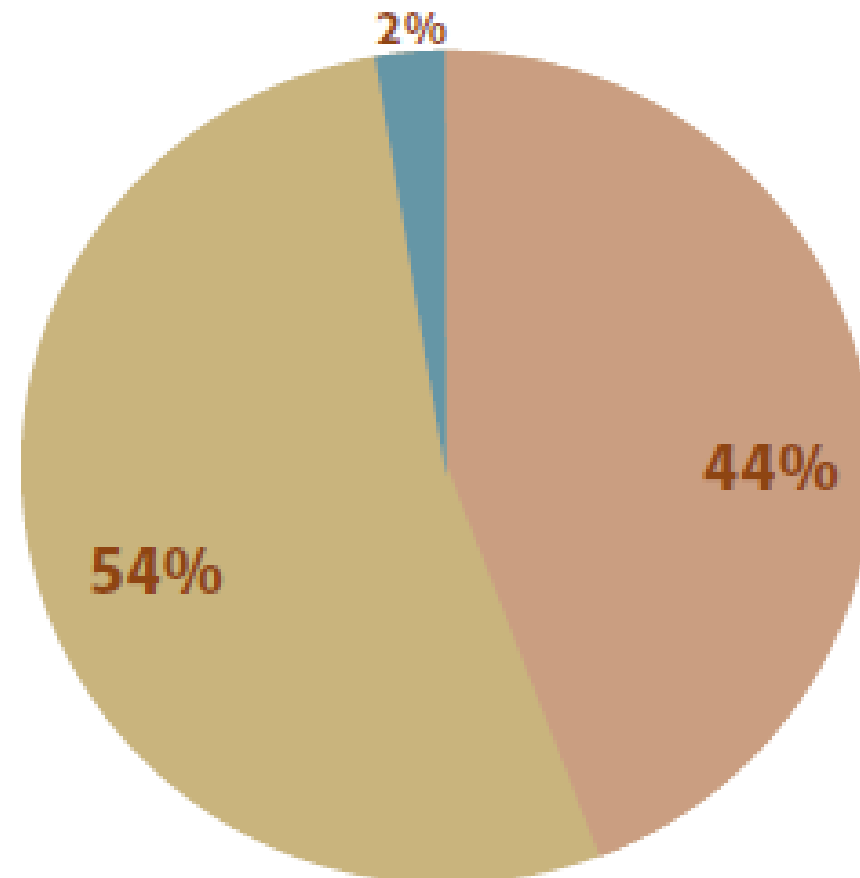
El 83% dels acords es troben sota qualque figura de protecció a nivell autonòmic: el 63% totalment i el 20% en part de la superfície.

2. Tipologia de les iniciatives de custòdia

De tots els espais en custòdia el 56% és part de la Xarxa Natura 2000: el 54% són plenament inclosos dins LIC o ZEPA i un 2 % s'hi troba parcialment.

Percentatge d'acords Inclosos dins la Xarxa Natura 2000

- No
- Si, parcialment
- Si, totalment

3. Bones pràctiques a entitats i iniciatives de custòdia

Guia de bones pràctiques per a la custòdia del territori

Gestió de les entitats i les iniciatives de custòdia del territori

Una iniciativa de:

Amb el suport de:

Desembre 2018

Infografies publicades el 2019, a partir de la guia de la XCT: [“Gestió de les entitats de custòdia del territori”](#).

GESTIÓ D'ENTITATS DE CUSTODIA DEL TERRITORI

Les entitats de custòdia són una peça clau per a la conservació a Balears, per tant, és molt important que estiguin correctament pensades i dissenyades.

1 PLANIFICACIÓ ESTRATÈGICA

Una entitat amb un bon pla estratègic pot gestionar millor els seus recursos, millorar l'eficàcia de les seves accions, implicar més fàcilment la seva base social, obtenir més visibilitat i guanyar credibilitat davant d'altres agents.

2 PLANIFICACIÓ OPERATIVA

Ara és hora d'aterrar la planificació a nivell operatiu:

- ✓ És essencial que posem molta atenció en establir els objectius operacionals de l'entitat, ja que condicionaran la seva viabilitat. Què volem fer? Quins canvis volem aconseguir? On volem arribar? Quina resultats volem obtenir?
- ✓ Definim programes i accions concretes per assolir aquests objectius, amb previsió de les tasques necessàries per dur-les a terme i els seus responsables.
- ✓ Temporalitzem els programes i les accions de la manera més estructurada, definida i clara que poguem.
- ✓ És imprescindible que elaborem un pressupost acurat i veiem si es disposa de finançament suficient.
- ✓ Molt important: establir un sistema global de seguiment i avaluació per...

⚙️ Mantenir un bon funcionament general i de les actuacions.

🔍 Solucionar els problemes i dificultats que sorgiran i també prevenir-los.

📊 Verificar si s'han assolit els objectius i en quin grau de consecució.

LA CUSTODIA ALS ESTATUTS DE L'ENTITAT

- És molt important que l'entitat compti amb uns estatuts que incloguin la seva acció en custòdia i conservació del patrimoni natural i cultural.
- És una qüestió relacionada amb la seguretat jurídica i la qualitat de la seva actuació. A més, pot ser requisit per accedir a ajudes de finançament.
- Val tant per a entitats de nova creació com per a les que ja estan constituïdes, que hauran de fer canvis o incorporacions als seus estatuts.

DESENVOLUPAMENT METODOLÒGIC

Passem a estructurar el Pla estratègic:

- 1 Establir un punt de partida **a través d'una diagnosi**, necessària per a entendre el context de la nostra organització i actuacions.
- 2 Passem a definir els **objectius estratègics de conservació**, de caràcter general, que estableixen els resultats a aconseguir per abastar la visió i complir la missió en un termini de temps.
- 3 Amb el **pla d'acció** definim les accions estratègiques que s'han de desenvolupar per assolir els objectius. Ha de ser **viable tècnica i econòmicament** i contenir el com s'aconseguirà.
- 4 A través del **pla de seguiment i revisió**, podem avaluar l'eficàcia de les accions i el grau de compliment dels objectius estratègics; en definitiva, la missió.

La finalitat última d'una entitat de custòdia és sempre la **conservació del patrimoni natural i cultural**. La custòdia del territori és la seva eina fonamental per aconseguir-ho.

@IniciativaCTIB facebook.com/ICTIB

Per ampliar la informació consultar la "Guia de bones pràctiques per a entitats de custòdia del territori". Xarxa de Custòdia del Territori, desembre de 2018. Publicada a http://www.xct.vat/mm/file/cdr/Guia_bones_practiques_xct_catala.pdf

3. Bones pràctiques a entitats i iniciatives de custòdia

13. Compliment i seguiment dels acords de custòdia a llarg termini

La custòdia simplem seu èxit, el assegurar l' "El seguiment dels acords és el vehicle per a la **confirmació i comprovació que la custòdia és eficaç per a la conservació del patrimoni natural, cultural i paisatgístic...** Una eina imprescindible de **reconeixement social, transparència i rendició de comptes.**" I per l'avaluació de les accions en marxa → **gestió adaptativa.**

A més, amb el seguiment dels acords de custòdia l'entitat pot aconseguir:

- Treballar i millorar la relació amb el propietari.

Altres avantatges:

- ✓ Treballar i millorar la **relació amb el propietari.**
- ✓ Obtenir **informació detallada** de la finca de forma periòdica.
- ✓ Assegurar que **l'acord es compleixi.**
- ✓ Comprovar que l'acord contribueix a **assolir els objectius** de conservació.
- ✓ Identificar **oportunitats de gestió** pel futur.
- ✓ Detectar **possibles conflictes** amb antelació i facilitar la seva **solució.**

3. Bones pràctiques a entitats i iniciatives de custòdia

La infografia: [“Com gestionar les iniciatives de custòdia”](#) resumeix aspectes a tenir en compte quant les iniciatives, incloent el “compliment i seguiment de l’acord”.

4. La necessitat de l'acompanyament i el seguiment dels acords de custòdia.

Moltes gràcies per la vostra atenció!

Ens podeu trobar a www.ictib.net
secretariaictib@gmail.com